

Quan les pedres són història

Barcelona encara té algun racó de poesia, on l'esperit hi reposa i el cos també, on els sorolls no arriben a ficar-s'hi, ni el fum, ni les presses. És un lloc suau, d'història i llegenda, on és molt fàcil somiar-hi i sempre et veus petit, insignificant... Parlo del Barri Gòtic, autèntica joia que molta gent no coneix. Jo m'hi passejo moltes vegades, i cada cop m'agrada una mica més.

Pujant pel carrer dels Comtes de Barcelona, passat l'Arxiu de la Corona d'Aragó (d'importància capital pels documents que s'hi guarden), a mà esquerra, per la Baixada de Santa Clara, anirem a raure a la Plaça del Rei. Una graonada lleugerament rodona, molt bonica, dóna accés a l'entrada del Saló del Tinell, construït en 1354 per Pere Carbonell, damunt les runes del palau dels reis gods, durant el regnat de Pere III. Aquests mateixos graons que avui podem trepitjar, amb indiferència potser, foren testimonis segles enrera de grans aconteixements. Aquí mateix, el remença Joan de Canyamàs, tingut per boig, apunyalà al coll a Ferran el Catòlic, sense conseqüències greus. Quan el monarca recriminà el fet a les autoritats catalanes, el conseller en cap, Pere Bussot, li respongué: «...el que en aquesta terra fan els folls, en aquella d'on veniu ho fan els infants reials i germans.» La graonada en qüestió, fou també testimoni de la rebuda que atorgaren els propis Reis Catòlics a Cristòfol Colom, en retornar de les Amèriques. Si poguéssim fer parlar les pedres...

Al costat del Tinell sobresurt una magnífica construcció, severa però esbelta, anomenada «Mirador del Rei Martí», encara que no va ser pas el nostre darrer monarca de la dinastia catalana qui el féu construir. A la dreta, el contempla la Capella de Santa Agueda. Altres edificacions ens recorden uns moments històrics del nostre passat.

El pes de la història és massa gran per sortir indiferent del Barri Gòtic. Les cases d'antigüetats ajuden a crear un caliu propici de respecte i embaucament. I amb una mica de sort, en passar per la Diputació, veurem els Mossos d'Esquadra fent guàrdia amb barret de copa i espadenyes.

Joaquim Brustenga-Etxauri

Darrerament hem vist dues paraules mal escrites. Com sigui que les mateixes es confonen sovintment en allò que fa referència a llur grafia, hem cregut convenient remarcar-les en aquesta secció. Les esmentades són: **celebrar** i **tranquilitat**. És molt corrent veure-les escrites **cellebrar** i **tranquilat**, ambdues incorrectes.

Per això, recordarem que la combinació de les **dues eles**, amb el punt volat o guionet enmig (I-I) és usada sempre que és qüestió de la duplicació del so I i no de la unió convencional de dues eles, per a representar el so de **ella** (II).

Ara bé, tenint en compte que s'ha viciat la pronunciació en el sentit de reduir al so d'una sola I la I **doble** d'un gran nombre de paraules, no ens donarà sempre un criteri ortogràfic la mera transcripció de la pronúncia corrent.

Cal, doncs, tenir a la vista la llista dels mots més usuals, entre aquells que cal que siguin escrits amb I **doble**. A continuació, doncs, ens plau de posar els més corrents. Recordem, abans, que llurs derivats també s'escriuen amb I **doble**:

Allegar, **a**lheluia, **a**licient, **a**llocució, **a**lludir, **a**llucinar, **a**mpullós, **a**pellació, **a**quarella, **a**xillar, **a**bagatella, **bè**llic, **c**anellar, **c**aravella, **c**avillar, **c**ella, **c**ollaborar, **c**ollapse, **c**ollateral, **c**ollecció, **c**ollegi, **c**ollissió, **c**ollucar, **c**olloqui, **c**ristallí, **d**amisella, **d**estillar, **e**xcellent, **f**allera, **g**orilla, **i**diili, **i**llegal, **i**l·limitat, **i**l·lès, **i**l·lícit, **i**l·luminar, **i**llús, **i**l·lustrar, **i**mbecillitat, **i**nstallar, **i**ntel·ligència, **m**etàl·lic, **m**illenari, **m**illèsim, **m**ollusc, **m**ortadella, **n**ovella, **o**mbrella, **o**scillar, **p**alliar, **p**àlid, **p**arallel, **p**arcella, **p**el·lícula, **p**upilla, **p**utxinelli, **r**ebellió, **r**epellir, **s**atèl·lit, **s**íl·laba, **s**ol·lícit, **t**ranquil·litat, **t**illa, **v**acillar, **v**e·lleïtat, **v**illa (quan significa casa de recreu), **v**ioloncellista, **x**arel·lo, **x**inella i **x**itxarel·lo.

M.

A la bassa canamera', noies. . .

A les noies del Rieral d'ara fa mig segle, amb devoció i afecte.

A la bassa canamera,
noies,
no us hi apropau pas
en sent a l'hora vesprenca,
quan la carena el sol trenca
i el dia està de traspàs!...
No us hi acosteu les fadrines
ni les casades de poc,
ni així tampoc les viudetes,
les del cor ardent com foc!
Que algun hereu rondallaire
—entre dents, brot de fonoll—
pot pretèndre-us d'amorettes
portat de desfici foll.
I si atretes per l'ardència
del baf del cànem hi aneu,
en el joc de jugà i perdre
sempre hi guanyarà l'hereu!
A la bassa canamera,
noies,
no us hi apropau pas
en sent a l'hora vesprenca,
quan la carena el sol trenca
i el dia està de traspàs!...

Enric de can Figueres

(1) Al peu del camí que va cap al pas dels carros de la Riera, prop de cà l'Arcís, hi ha el que romà d'una bassa canamera, vestigi enroc, embolicat de bardisses i mal herbei; a aquesta bassa, però de fa anys, em refereixo jo en aquests versos, que amb tot respecte dedico a les jaies d'avui, que la recordaran de com fou anys ha.

Hi hagué un temps, que en el Vallès Oriental s'hi esqueien quatre collites fonamentals: El cànem, l'avellana, el raïm i el blat. Tot ha canviat, i la gent d'aquelles contrades, avui es dediquen a activitats més productives que la mare terra. Bestiar gros, granges (!) i venda de solars. Hom diria que quan la mare no ha pogut donar als fills allò que en volien, golutament l'han feta trossos per a vendre-la. El primer producte que desaparegué, dels quatre esmentats —formant fenomen apart, allà pels anys vint— fou el cànem. Els teixits de fibres químiques, els cables d'acer, les soles de goma del calçat, la mort dels vaixells de vela, decidiren l'òbit del cànem. I les basses canameres, com al Rieral de Santa Eulàlia de Ronsana, es quedaren abandonades i enrunant-se, trepitjades per la injúria del temps.

Era important i meravellós el procés de l'elaboració de la fibra de cànem, a partir de la llavor que hom sembrava en els camps.

Enric RIBET i TRIES

CAMISERIA

SASTRERIA

RIERA

ANTIGUA CASA BALDUFAS

Plaza de las Ollas, 18

Tel. 870 05 27

GRANOLLERS